

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна українська інструментальна музика

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво

освітнього рівня: другого (магістерського)

освітньої програми: 025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2023

Розробник:

Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "07" грудня 2022 року № 17

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
_____.202 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму перевірено

_____.202 р.

Заступник директора _____ Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Сучасна українська інструментальна музика»		
<i>Вид дисципліни</i>	<i>вибіркова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>4/120</i>	
<i>Курс</i>	<i>5</i>	<i>-</i>
<i>Семестр</i>	<i>10</i>	<i>-</i>
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>1</i>	
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	<i>-</i>
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	<i>-</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>16</i>	<i>-</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>-</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>40</i>	<i>-</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>залік</i>	<i>-</i>

Викладання курсу «Сучасна українська інструментальна музика» здійснюється в аудиторії. У разі неможливості проведення заняття в аудиторії, вони можуть повноцінно проходити у дистанційному форматі з використанням ЕНК, розміщеного на платформі Moodle.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в організації процесу пізнання та осмислення тенденцій розвитку української інструментальної музики різних жанрів у композиторській та виконавській творчості другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Завдання курсу

- розвинути уявлення про невіддільність розвитку музичного мистецтва від суспільно-політичних та соціокультурних процесів ХХ ст. та сьогодення;
- розвинути навички аналітично-пошукової роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- сформувати спеціальний термінологічно-поняттєвий апарат знань;
- розвинути образно-емоційне ставлення у сприйнятті музичного матеріалу;
- ознайомити з художніми практиками інструментальної музичної культури другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (стилями, напрямками, жанрами музичного мистецтва та композиторськими техніками);
- стимулювати активну позицію студента-виконавця як інтерпретатора, експерта і пропагандиста сучасного українського інструментального музичного мистецтва;

- розвинути естетичний та музичний смак;
- сформувати критерії самостійної оцінки інструментальних творів сучасних українських композиторів та їхніх виконавських інтерпретацій;
- розвинути навички аналітичного та критичного мислення;
- заохотити до участі в сучасному виконавсько-творчому процесі.

У процесі вивчення курсу Сучасної української інструментальної музики студенти повинні **знати**:

- терміни та поняття, що складають категоріальний апарат курсу;
- періодизацію історії музичного мистецтва другої половини XX – початку XXI ст.;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, що вивчається;
- знакові події, явища та персоналії світового та українського інструментального виконавства другої половини XX – початку XXI ст.;
- жанрові пріоритети в інструментальній музиці та виконавстві другої половини XX – початку XXI ст.;
- стилеві тенденції в інструментальних жанрах української музики та виконавстві другої половини XX – початку XXI ст.;
- напрями розвитку українського інструментального виконавства означеного періоду;
- методологію та методику аналізу музичних творів сучасних композиторів.

Студенти повинні **вміти**:

- добре орієнтуватися в соціокультурному та мистецькому просторі;
- визначати пріоритетні явища, події і факти сучасного музичного процесу;
- розпізнавати авторські стилі визначних композиторів та виконавців другої половини XX – початку XXI ст.;
- характеризувати сучасні інструментальні музичні твори українських композиторів з урахуванням знань стилів, жанрів, напрямів та композиторських технік XX та XXI ст.;
- аналізувати інтерпретаційні версії інструментальних творів українських композиторів другої половини XX – початку XXI ст. з погляду на відповідність стилю, жанру, авторському задуму, художньої цінності;
- вміти ідентифікувати за стилевими, жанровими та стилістичними ознаками зразки української інструментальної музики другої половини XX – початку XXI ст.;
- здійснювати пошук необхідних джерел та наукової літератури з тематики курсу.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні компетентності:

- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до міжособистісної взаємодії

Спеціальні компетентності:

- Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / педагогічній

діяльності.

- Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Додаткова спеціальна компетентність:

- Спроможність естетичного оцінювання і впровадження кращих зразків музичного мистецтва ХХ- ХХІ століття у художньо-педагогічну діяльність

Програмні результати навчання:

- Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Приймати ефективні рішення у галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

Додатковий програмний результат навчання:

- Здатність до самостійної виконавської і словесної інтерпретації художніх образів музики ХХ – ХХІ століття.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять та розподіл годин		
			Аудиторні		Самостійна робота
			Лекції	Семінарські заняття	
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Українська інструментальна музика кінця XX – початку XXI ст.				
2.1.	Жанрово-стильові пошуки українського симфонізму	28	4	4	20
2.2.	Камерно-інструментальна музика: жанри, персоналії, колективи	28	4	4	20
	Модульний контроль	4			
	Разом	60	8	8	40

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Українська інструментальна музика кінця XX – початку XXI ст.

Тема 2.1. Жанрово-стильові пошуки українського симфонізму

Чутливість жанрів симфонічної музики до кризових явищ в економічній та соціокультурній сферах незалежної України. Жанрове оновлення симфонії, розширення філософсько-концепційного змісту, розмаїття стилістичних пошуків. Перевага програмного симфонізму над узагальнювальним. Тенденція поступового відходу «симфонії-драми» в її традиційному вигляді, створення нових концепцій, медитативна драматургія (В. Сильвестров, В. Польова, С. Луньов, О. Щетинський). Тенденція синтезу жанрів, поява нових жанрових мікстів на стику симфонії та концерту (І. Карабиць та ін.), симфонії та кантати чи то ораторії (Є. Станкович, Г. Ляшенко), симфонії та балету (В. Губаренко). Гранична індивідуалізація жанру за всіма параметрами: структурою циклу, формою, складом виконавців, драматургією. Творчий діалог композиторів з традиціями минулих епох (полістилістичні запозичення, постмодерністські алюзії, цитати, гра стилів, варіантів нео-стилістики).

Література основна: 1, 4, 5, 7.

Додаткова: 1, 2, 5, 7, 8, 10.

Тема 2.2. Камерно-інструментальна музика: жанри, персоналії, колективи

Розквіт жанрів камерної музики. Велика кількість камерних оркестрів, ансамблів («Київська камерата», «Київські солісти», «Київський камерний оркестр», «Archi», «Нова музика в Україні», «Лятошинський тріо»), виконавців-солістів. Філософська ідея взаємин людини та суспільства на порозі тисячоліть. Відчуття безвиході, трагедійно-апокаліптичні образи. Є. Станкович: камерна симфонія «Пам'яті поета» на вірші О. Пушкіна (1987) – трагічна несумісність поета з ритмом суспільних змін. Г. Ляшенко: «Lamento» для камерного оркестру (1993), відображення теми Голодомору). І. Карабиць «Концерт-триптих» для камерного оркестру (1996) – образ людини, яка, будучи «розчавленою» суспільством. І. Щербаков: камерні симфонії «Aria Passione (1992; 2000); «Dreamstrings» (2001) та ін. О. Щетинський: «Обличчям до зірки» для камерного ансамблю (1991), «Післямова», «Нині отпущаєши» (1993), «Тихими голосами» для кларнета, скрипки, двох альтів, контрабаса та акордеона (1995), «Подорож Орфея» для семи інструментів (2008).

Література основна: 1–3, 5–7.

Додаткова: 3, 4, 6, 7, 9, 10.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Сучасна українська інструментальна музика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного та підсумкового оцінювань здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Кожний модуль включає бали за відвідування лекцій, відвідування і роботу на семінарських, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на лекційних, практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдань;
- якість виконання завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 10

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Робота на семінарських заняттях	10	4	40
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10
Разом			83
Максимальна кількість балів: 83			
Кількість балів за 1-й семестр: 93			
Коефіцієнт: $(83 + 93) : 100 = 1,76$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Українська інструментальна музика кінця XX – початку XXI ст.		
2.1.	Жанрово-стильові пошуки українського симфонізму	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Занотувати визначення основних понять і термінів з теми. 3. Визначити й охарактеризувати провідні напрями розвитку симфонічних жанрів означеного періоду. 4. Законспектувати основні відомості творчого шляху видатних авторів симфонічної музики означеного періоду. 5. Слухати й аналізувати пропоновані симфонічні твори.
2.2.	Камерно-інструментальна музика: жанри, персоналії, колективи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Занотувати визначення основних понять і термінів з теми. 3. Визначити й охарактеризувати провідні напрями розвитку камерно-інструментальної музики означеного періоду. 4. Законспектувати основні відомості творчого шляху видатних авторів камерно-інструментальних творів означеного періоду. 5. Слухати й аналізувати пропоновані музичні твори.

Якість опрацювання самостійної роботи оцінюється за допомогою тестових завдань, розміщених на платформі Moodle. Результат визначається автоматизованою системою.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи: 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням електронних завдань.

Форма проведення: комп'ютерне тестування Moodle

Максимальна кількість балів: 25 (за кожну правильну відповідь – 1 бал)

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом – 60 год.: лекції – 8 год., семінарські – 8 год., МКР – 4 год., самостійна робота – 40 год.

Модулі	Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Українська інструментальна музика кінця XX – початку XXI ст.	
Кількість балів за модуль		
	2.1.	2.2.
Теми лекцій	Жанрово-стильові пошуки українського симфонізму	Камерно-інструментальна музика: жанри, персоналії, колективи
Лекції (4 бали)	2	2
Семінарські заняття (44 бали)	(1+10)*2	(1+10)*2
Самостійна робота (10 балів)	5	5
Види поточного контролю (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсумковий контроль	83 бали	
Кількість балів за 1-й семестр	93 бали	
Коефіцієнт	(83 + 93) : 100 = 1,76	

8. Рекомендована література

Основна:

1. Берегова О. Діалог культур: образ іншого в музичному універсумі. Київ: Ін-т культурології НАМ України, 2020. 304 с.
2. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років ХХ сторіччя. Київ: НПБУ, 1999. 141 с.
3. Загайкевич А. Л. Українська електроакустична музика: історія і сучасність // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2015, № 4 (29). С. 75–86.
4. Зінькевич, О. С. Симфонічні гіперболи. Про музику Є. Станковича : монографія. Ужгород : Ліра, 2002. 208 с.
5. Павлишин С. С. Музика двадцятого століття : Навчальний посібник. Львів : БаК, 2005. 232 с.
6. Польська І. Камерно-ансамблеве мистецтво України: шляхи теоретичного осягнення // Наукові збірки ЛНМАУ. 2015. Вип. 34. Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика. С. 29–47.
7. Сюта Б. Музична творчість 1970 – 1990-х років: параметри художньої цілісності : монографія. Київ : Грамота, 2006. 256 с.

Додаткова:

1. Берегова О. Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ – ХХІ століть: монографія. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2013. 232 с.
2. Боднарчук Т. В. Постмодернізм: до питання аналізу дефініції // Наукові записки Терноп. нац. пед. університету ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2006. № 2 (17). С. 32–37.
3. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років ХХ сторіччя. Київ: НПБУ, 1999. 141 с.
4. Грабовський Л. Мій метод – хронологія формування техніки та естетики // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Композитор і сучасність: збірник статей. Вип. 84. К., 2009. С. 165–180.
5. Кияновська Л. Мирослав Скорик: митець і людина. Монографія. Вид. 2, доп. і перероб. Львів, 2008. 592 с.
6. Когут Г. Акустичні феномени як події // Наук. записки Терноп. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2003. Вип. 1 (10). С. 60–67.
7. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. Київ : К.І.С., 2002. 264 с.
8. Малий Д. Специфіка композиторського мислення в музиці останньої третини ХХ – початку ХХІ ст. Дис... канд.. мистецтв-ва. 17.00.03. муз. мистецтво. Харків, 2018. 218 с.
9. Ракунова І. Нові композиторські технології (на прикладі творчості А. Загайкевич). Київ : Феникс, 2010. 205 с.
10. Сильвестров В. Дочекайся музики. Лекції-бесіди: за матеріалами зустрічей, організованих Сергієм Пілютиковим. К. : Дух і літера, 2011. 376 с.

9. Додаткові ресурси

Електронний навчальний курс «Історія музики: українська музика»:
Режим доступу <http://elearning.kubg.edu.ua/course>

Рівень музики. Режим доступу:
<https://sites.google.com/site/muzliteratura/>

Словник-довідник музичних термінів: Режим доступу
<http://term.in.ua/>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Українська інструментальна музика кінця XX – початку XXI ст.

Тема 2.1. Жанрово-стильові пошуки українського симфонізму

Семінарське заняття № 5

1. Метаморфози концепції симфонізму на межі XX – XXI ст.
2. Програмна симфонія у творчості В. Рунчака.
3. Проблема діалогу культур у симфонічній творчості І. Щербакова.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7.

Додаткова: 1, 2, 5, 7, 8, 10.

Семінарське заняття № 6: «Фестивальний рух 1990 – 2010-х років»

1. Творчо-організаційні засади музичного фестивалю як мистецького проєкту.
2. Огляд історії фестивалю “Kyiv Music Fest”.
3. Історична роль М. Скорика в організації фестивального руху в Україні 1990–2010-х років.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7.

Додаткова: 1, 2, 5, 7, 8, 10.

Тема 2.2. Камерно-інструментальна музика: жанри, персоналії, колективи

Семінарське заняття № 7

1. Образно-філософські домінанти камерно-інструментальної музики 1990–2010-х років.
2. Жанрово-стильові орієнтири камерно-інструментальної творчості О. Яковчука.
3. Камерно-інструментальна музика О. Щетинського в контексті тенденцій мета-модернізму.

Література основна: 1–3, 5–7.

Додаткова: 3, 4, 6, 7, 9, 10.

Семінарське заняття № 8: «Тенденції розвитку камерно-інструментального виконавства»

1. Творчі портрети видатних українських виконавців академічного напрямку (за вибором).
2. Провідні сучасні інструментальні колективи різних складів: історія, репертуар, персоналії.
3. Видатні українські виконавці-солісти в сучасному європейському музичному просторі.

Література основна: 1–3, 5–7.

Додаткова: 3, 4, 6, 7, 9, 10.